

Таким чином, кожен клас має свій колір, що підходить до обраного простору, віку учнів і того, чим в цьому класі займаються. Якщо подивитися на більшість державних і приватних шкіл, можна помітити, що там використовують «універсальний» колір, один для всіх приміщень, як правило, відтінків канцелярського зеленого. У вальдорфській школі все зовсім інакше.

У сучасних українських школах прийомів використання кольоротерапії під час шкільних занять достатньо: це може бути освітлення кімнати світлом визначеного кольору, домінування окремих кольорів в інтер'єрі та одязі, вживання води з пляшок, виготовлених зі скла різних кольорів, концентрація уваги на об'єктах певного забарвлення, використання кольорового паперу під час творчих занять тощо. Всі ці методики зводяться до того, що на кольорі треба зосередитися. Безумовно, дітям важко тривалий час зосереджуватися на одному об'єкті. Але, щоб досягти психотерапевтичного ефекту, потрібно концентрувати їх увагу на певному кольорі протягом 3-5 хвилин. Головним залишається бажання вчителя бути сучасним, впроваджувати інноваційні методи і освітні технології в навчальний процес, сприяти повноцінному, різнобічному розвитку дітей.

УДК 37.02

ПАУК І.В.
ТОВКАНЕЦЬ Г.В.
Мукачівський державний університет, Україна

ТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

Екологічна освіта на початку третього тисячоліття стала необхідною складовою гармонійного, еколого безпечного розвитку. Проблему формування екологічного мислення особистості розглядали науковці та практики М. Дробноход, З. Запорожан, В. Крисаченко, Е. Постникова, В. Сухомлинський, Т. Хохлова, Г. Ягодин та інші. Завдання екологічної освіти – сформувати систему знань, поглядів і переконань учнів, які забезпечуватимуть громадську відповідальність за стан навколишнього середовища, як основу існування держави, готовність його поліпшувати шляхом прийняття необхідних екологічно грамотних рішень на основі нового стилю мислення і життя у злагоді з природою. Ця провідна ідея має розвиватися від початкової освіти до закінчення школи.

Пріоритетом загальної середньої екологічної освіти є особистісна орієнтація, що передбачає створення таких умов, за яких природа стає особистісною цінністю для кожного школяра.

У формуванні екологічного мислення учнів молодших класів використовуються народознавчі традиції ставлення до природи. Основними методами екологічного виховання засобами народних традицій є пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, частково-пошуковий, дослідницький методи [1].

У рамках пояснювально-ілюстративного методу можна повідомляти учням інформацію про навколишнє середовище і народні традиції ставлення до природи за

допомогою усного слова (розповідь, пояснення), друкованого слова (підручник, додаткова література), наочних посібників (картин, схем, натуральних природних об'єктів), практичного показу способів діяльності у природі (догляд за рослинами, догляд за тваринами у живому куточку тощо). Для формування в учнів навичок і вмінь, а водночас і для досягнення певного рівня засвоєння знань, вчителю необхідно спрямувати діяльність школярів на неодноразове відтворення здобутих раніше знань про народні традиції ставлення до природи (репродуктивний метод). Приміром, вчитель називає народні прикмети про пори року, а учні пригадують подібні, вивчені раніше.

Метод проблемного викладу сприяє виробленню самостійного пошуку вирішення задачі. Цей метод дає можливість учителю показати учням зразки наукового знання природи, наукового вирішення проблем взаємозв'язку між неживою і живою природою, а учням – стежити за ходом думки, логікою доказу і засвоювати знання про цілісність природи. Безпосереднім результатом проблемного викладу буде засвоєння способу і логіки вирішення даної проблеми або даного типу проблем, з елементами самостійного застосування сформованих. У рамках частково – пошукового методу вчитель може спрямувати діяльність школярів на самостійне виконання окремих кроків до пошуку знань про природні об'єкти. Застосовуючи дослідницький метод, необхідно враховувати його основну мету – навчити учнів самостійно пізнавати природу. Доцільно пропонувати такі завдання, які забезпечували б творче застосування учнями основних знань про природу при вивченні дисциплін природознавчого циклу, оволодіння рисами творчої діяльності, поступове зростання складності природознавчих проблем.

Але найефективнішим методом у початковій школі є метод дидактичних ігор. Створена грою творча наукова атмосфера задовольняє вікові потреби молодшого шкільного віку в пізнавальній активності і є одним із засобів формування в учнів екологічної культури. Ігри викликають у дітей задоволення, підвищують емоційний тонус, сприяють формуванню у них уявлень про об'єкти природи, їх якості, виховують позитивне ставлення до природи. Надзвичайно важлива роль у закріпленні, систематизації та узагальненні знань про природу. Ігри сприяють піднесенню ефективності навчання природознавства у дітей молодшого шкільного віку.

Оволодіння екологічними знаннями – важливий ланцюг у процесі навчання і виховання дітей. В. Сухомлинський наголошував, що процес пізнання навколишньої дійсності є незалежним емоційним стимулом думки. Для дитини молодшого шкільного віку цей стимул відіграє винятково важливу роль. Розвиток і формування екологічних понять учнів на основі використання даних методів є важливим і необхідним компонентом екологічного виховання школярів, що являє собою психолого-педагогічний процес, спрямований на формування в людини екологічних знань та наукових основ природокористування, необхідних переконань і практичних навичок, певної орієнтації та активної життєвої позиції в галузі охорони, збереження і примноження природних ресурсів; формуються елементи екологічної культури особистості.

Список використаних джерел

1. Лук'янова Л. Б. Феномени екологічної компетентності // Філософія педагогічної майстерності: Зб. наук. пр.; Редкол.: Н. Г. Ничкало та ін. – К.; Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – С. 136–145.

УДК 94 (477)

ПЕКАР А. С.
КАПТАН Л. І.
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Україна

УКРАЇНСЬКА ІНТЕЛІГЕНЦІЯ І ВЛАДА (ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД 1945-1953 РР.)

Структура будь-якої соціальної групи тісно пов'язана з тими соціальними функціями, які вона виконує. Загальними функціями духовної культури, а водночас спеціальної групи людей, яка зайнята в цій сфері, є культуротворча, виховна, освітня, пізнавальна, комунікативна, інформаційна. Саме ці функції визначають роль і місце творчої інтелігенції в суспільстві.

Перші десятиліття післявоєнного періоду виявилися особливо динамічними і драматичними в житті українського народу. Послідовне переслідування української мови, культури, освіти загрожувало появі зденаціоналізованої інтелігенції, однак своєю діяльністю українські митці намагались зберегти основи національної культури. Вивчення проблеми участі творчої інтелігенції в культурному житті України в 1945-1953 рр. є актуальним та сприяє загальному розумінню відродження суспільного життя Української РСР після звільнення від нацистських загарбників.

Під впливом цілеспрямованої політики радянської влади в середовищі митців відбувалося серйозне розшарування. На думку дослідників С. Герегової й Т. Марусик, у західному регіоні України інтелігенція щодо влади займала одну з трьох позицій: 1) еміграція; 2) вичікувальна позиція; 3) включилась до процесу «радянзації» [1, с.106]. На наш погляд, останню групу слід також диференціювати на кілька підгруп, оскільки ступінь включення західноукраїнських митців був неоднаковим. Частина митців сама зміцнила свою віру в комуністичні ідеали, зокрема, П. Козланюк, Я. Галан, Р. Братунь, свідомо проводячи «генеральну лінію». Друга частина митців переходила на прорадянські позиції скоріше формально, інколи й у достатньо поважному віці. Так, академік М. Возняк вступив до лав КПУ майже в 70-річному віці, однак, як згадує М. Нечиталюк, «...справжнім комуністом він ніколи не був» [2, с.135]. Протягом першої повоєнної декади діяльність творчої інтелігенції проходила в рамках кількох основних етапів: 1) від звільнення території України до 1946 р. – тимчасове послаблення ідеологічного впливу, поява в середовищі інтелігенції сподівань на позитивні зміни в суспільстві; 2) 1946-1948 рр. – ідеологічні погроми «жданівщини»; 3) 1949-1953 рр. – розгортання кампанії щодо викриття «українського буржуазного націоналізму», яка водночас характеризувалась посиленням русифікаторської політики тодішнього очільника ЦК КПУ Л. Мельникова.

В період повоєнної відбудови одночасно з відновленням економічного потенціалу реалізувались заходи щодо організації навчання в різних ланках освіти.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>